

XX
X
X O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N X
X X
X K U R S U S : V I J F D E A V O N D X
X X
X I N H A R M O N I E M E T D E M A A T S C H A P P I J X
X X
X X
X X
XX

Dinsdag, 28 juni 1983

- In harmonie zijn met de maatschappij is beperkt mogelijk. Wanneer je een maatschappelijk bestel hebt als het uwe dan mag je dit toch democratisch noemen. In feite bestaat het echter uit een beperkt aantal groepen, die op welke wijze dan ook hun eigen inzichten tegen alle redelijkheid in door proberen te zetten. Wanneer u nu zelf onredelijk bent, maakt de onredelijkheid van anderen die het niet met je eens zijn je dol. Ben je wel een redelijk mens, dan begrijp je niet waar het naar toe gaat.

Om in die maatschappij, met die hele maatschappij harmonisch te zijn dat is gewoon een projekt waar je beter niet aan kunt beginnen. Je kunt misschien wel iets anders doen.

De maatschappij is tegenwoordig zo groot, zo omvattend. Wanneer je nu begint om alle vooroordelen opzij te zetten, zover dat mogelijk is, dan zul je ontdekken dat met de mensen om je heen nog wel contact te maken is. Nu moet je niet denken, dat die mensen dan onmiddellijk iets voor jou zullen doen of omgekeerd, daar zit uiteindelijk weinig in. Je kunt anderen gaan begrijpen. Wanneer je begrip hebt voor de ander, zelfs wanneer zijn belangen en zijn denkbelden tegengesteld zijn aan de uwe, dan kunt u die ander aanvaarden, niet meer op grond van de geschilwaarde, die maatschappelijk haast altijd bestaat, maar op grond van de menselijkheidswaarde, waarbij je in die ander toch wel iets van jezelf kunt terugvinden.

In de eerste plaats is de harmonie die je vindt in feite gelegen in het je specialiseren. Je specialiseert je op de menselijke relatie. Je houdt je niet bezig met zaken als politiek en machtsverhoudingen, want daarmee is nooit harmonie te bereiken.

In de tweede plaats zijn er ontstellend veel dingen waar je weinig of niets kunt doen. Erkennen dat je geen direkte invloed hebt zou impliceren, dat je je er dan ook niet mee bemoeit. Voor een Nederlander is dat ongetwijfeld een bijna onmogelijke taak, want de Nederlander is over het algemeen zeer bemoeiziek vooral als het gaat om fouten van anderen, als het kan in het verre buitenland.

Bemoei je er niet mee. Houd je er buiten. Verdedig niet allerlei irreële zaken, daarmee kom je niet verder. Verdedig doodgewoon de menselijkheid in de verhoudingen tussen jou en diegenen die je ontmoet, daarnaast probeer je je eigen rechten te beschermen zover het mogelijk is. Weeg altijd af of de moeite, die je zult hebben om een bepaald recht te handhaven en de mogelijke gevolgen van een dergelijke strijd wel opwegen tegen de voldoening die je ervan hoopt te hebben.

Het is dus eigenlijk een zeer eenvoudige zaak, want ik kan wel een heel verhaal houden over allerlei vreemde toestanden. Ik vind bijvoorbeeld het zeer eigenaardig, dat er een hele hoop mensen zijn, die voortdurend verkeerde beslissingen nemen, deze uit prestige overwegingen doorzetten, maar er geen verantwoordelijkheid voor dragen. Voor deze uitermate moeizame taak menen ze dan een salaris van F 300.000,- te mogen toucheren. Dat is natuurlijk krankzinnig, zoals het ook krankzinnig is, dat er een hele hoop mensen zijn die heel sterk voor ontwapening strijden, maar die wel belangen hebben in wapenindustrieën.

Ik vraag me af hoe ze dat rijmen. Zo kan ik doorgaan. Dat zijn allemaal dingen waartegen je in opstand kunt komen, maar het is nu eenmaal zo. Wanneer je er iets aan kunt doen hoef je het niet te laten wat mij betreft, maar je moet je er niet over opwinden. Het helpt je eenvoudig niet. Als iemand wat anders leeft dan jij leeft, dan is dat misschien vervelend voor je, je zou het misschien anders willen zien, maar het is nu eenmaal zo, leg je er bij neer. Kijk naar datgene wat je met anderen gemeenzaam kunt hebben, bijvoorbeeld het begrip of samenwerking waar die mogelijk zijn. Waar ze volgens jou niet mogelijk zijn, neem afstand zo goed je kunt. Op die manier voorkom je dat eigenlijk de maatschappelijke situatie voor jou voortdurend een strijdsituatie wordt.

U kent tegenwoordig wel de vele groepen die voor regeringen en allerlei idealen vechten. Nu moet u eens opletten hoe vreemd het is, deze mensen hebben een bepaald denkbeeld. Ze zijn voortdurend bezig het u uit te dragen. U moet er naar luisteren, het is belangrijk. Als u iets terugzegt horen ze het niet. Als u redelijke argumenten hebt die de hunne tegenspreken dan bent u ofwel gek of, nog beter, ze begrijpen u volkomen verkeerd en gaan verder. Met dergelijke mensen kun je toch geen contact hebben. Erken dan het goede wat er in zit en laat de rest rusten. Het is een beetje negatief uitgedrukt, als je het zo bekijkt, maar is eigenlijk alle zoeken naar harmonie niet in de eerste plaats het vermijden van disharmonie?

U hebt er een aantal lessen over gehad, u kunt er een oordeel over hebben zo langzaam maar zeker. Denkt u werkelijk dat een geestelijke harmonie mogelijk is op het ogenblik, dat je voortdurend mogelijk bent de disharmonieën te verscherpen en voor jezelf als het ware op te voeren in belangrijkheid in de wereld waarin je leeft. Dat kan eenvoudig niet. Je kunt het niet eens zijn met bijvoorbeeld degenen, die nu aan het bewind zijn. Dat is uw goede recht, maar ze zijn aan het bewind, Het enige wat u dan kunt denken is, dat ze toch ook het eeuwige leven niet hebben. Dat is altijd een troost.

Voor de rest, binnen de mogelijkheden die er zijn, doe dan het beste wat je kunt. Laat je niet verleiden tot waanzinnige akties. Zorg dat alles wat je doet redelijk is, dat dit in eider geval samenhang blijft vertonen met datgene wat voor jou een harmonisch principe is.

Een ander voorbeeld is dit. Er is een bedrijf. Dit bedrijf zit in financiële moeilijkheden. Daardoor besluit dit bedrijf het aantal mensen dat er werkt terug te brengen tot de helft. De arbeiders horen dat. Wat doen ze? Ze gaan staken. Met andere woorden: ze gaan de financiële onevenwichtigheid vergroten om door te zetten, dat een aantal mensen aan het werk wordt gehouden, die dat bedrijf in geen geval nog langere tijd zal kunnen betalen. Dan heeft niemand werk meer. Wanneer ik dat zo zeg, dan zegt u waarschijnlijk wel dat ik gelijk heb, maar de arbeiders dan. De arbeiders moeten ook rekening houden met de feiten. U kunt natuurlijk zeggen, dat winst een vies woord is of iets dergelijks. In Nederland is winst altijd een vies woord geweest. Men noemde het eerder de beloning des Heren voor de

verdiensten op aarde verworven. Dan klinkt het beter. Winst is een principe dat behoort bij de maatschappijvorm waarin je leeft. Of je het ermee eens bent, dat anderen er beter van worden, heeft er niet mee te maken. Je hebt te maken met die maatschappij. Stel dat je een bedrijf hebt. In dat bedrijf zijn er misschien mensen die je misschien als mens minder aangenaam vindt, maar wanneer die mensen nu juist buitengewoon vakkundig zijn, dan is het èn voor jezelf èn voor het bedrijf beter, dat je juist ten aanzien van die taak die mensen alle mogelijkheden geeft en daar buiten de kontakten met die mensen zoveel mogelijk beperkt. Dan is er een mate van begrip, van samenwerking. De waardering zal ongetwijfeld ook invloed hebben en dan kun je als het ware met elkaar omgaan. U zult zeggen wat dat te maken heeft met harmonie, met de maatschappij. Er is eigenlijk nooit een maatschappij. Een maatschappij is ongeveer als het godsbeeld, dat door een bepaalde religie wordt verkondigd. Het is er in de gedachten van veel mensen, maar werkelijk bestaan doet het niet. De maatschappij is een samenvoeging van vele groepen met soms tegen- gestelde belangen en inzichten, die door welke omstandigheden dan ook genoopt zijn om met elkaar te leven. Je kunt zeggen dat jij wilt dat iedereen leeft zoals het jou goeddunkt. Je bereikt het niet. Waar vind je op het ogenblik de mensen die de grootste kommunisten- haters zijn? In Moskou. Het klinkt heel gek, maar daar weten ze precies wat het is. Daar vergeten ze, dat het ook goede kanten heeft. Zoals je bijvoorbeeld in de rijke landen heel vaak de zogenaamde salon- kommunisten vindt. Een man, die het hele systeem wel wil vervangen door iets anders, maar helemaal vergeet, dat hetgeen hij is, hetgeen hij zichzelf kan veroorloven te danken heeft juist aan die maatschappij- vorm.

Met dergelijke dingen komen we er helemaal niet. We leven samen, we moeten samenleven. Wat kan ik doen? Wanneer, denkt u, verloopt het verkeer het meest vloeiend? Niet wanneer er overal stoplichten en verkeersagenten staan, vreemd genoeg niet. Neen, verkeer verloopt vloeiend wanneer een ieder zoveel mogelijk vrijheid heeft en gelijk- tijdig een voldoende begrip van verantwoordelijkheid heeft tegenover anderen. Wanneer je dus elkaar voorrang geeft wanneer het nodig is en je voorrang neemt wanneer het mogelijk is, laat ik het zo zeggen. Op die manier moet je dat maatschappelijk ook bekijken. Harmonie is helemaal niet: ik heb gelijk en jij hebt gelijk, neen het is: hoe kunnen wij zonder elkaar te storen het geheel waarbinnen we leven zoveel mogelijk laten funktioneren. Nu zegt u, dat u dat geestelijk toch anders voelt. Natuurlijk, u voelt het geestelijk anders aan. Geestelijk zou je graag willen leven in allerlei grazige weiden, mooie bossen, God voortdurend eventjes op bezoek desnoods, echt gezellig. Dat was het met Adam ook. Adam was de eerste werkloze ter wereld. Die man had niets te doen. Daarom ging hij een beetje ver- zamelen. Hij ging alles bekijken wat verschillend was en er namen aan geven. Maar ja, hij luisterde alleen maar naar zichzelf en dat wordt ook vervelend. In het begin vind je het intelligente konver- satie, maar dat is gauw over. Wat deed hij toen? Hij zei: God ik wil graag aanspraak hebben. Nou, zei God, ga dan een eindje wandelen. Wandelen met God. Het was niets anders dan een uitwisseling van begrippen en van emoties, waarschijnlijk. Nu zeg ik niet, dat het letterlijk zo is geweest anders moet ik dat weer gaan uitleggen over de slang en dat is nog veel vervelender. Als er een oorspronkelijke slang is geweest dan heeft hij op aarde vele jongen voortgebracht, dat is zeker. Laten we gewoon zeggen, dat wij eenvoudig een dergelijke toestand niet kunnen bereiken. Wat moet ik dan doen? Ik moet zorgen dat ik innerlijk een rustpunt heb. In mijzelf moet een plaats zijn waar ik die

vrede en harmonie vindt. Dat kan ik doen ten aanzien van die geestelijke wereld misschien, waar een harmonie weer op een andere wijze bereikbaar is. Ik kan dat doen misschien ten aanzien van mijzelf doordat ik mijzelf leer kennen. Door mijzelf te kennen kan ik mijzelf aanvaarden. Daar heb je dan het basispunt, het rustpunt. Vanuit dit rustpunt ga je dan ageren zoals je bent, gelijktijdig probeer je niet een konflikt te veroorzaken. Je probeert alleen jezelf waar te maken en een zekere erkenning voor hetgeen jouw waarheid is zal ergens in de wereld wel ontstaan, als je maar ontdekt hoe en waar. Op deze manier kan een eenheid ontstaan, die aanmerkelijk beter en groter is dan nu denkbaar is. Daarnaast kan een innerlijk gevoel van vrede ontstaan die ongetwijfeld het gevoel van harmonie ver uitdraagt, buiten hetgeen je nu op dit moment op aarde mogelijk acht.

Ik ben nu eigenlijk al door het onderwerp heen, als u vragen heeft zegt u het maar.

- + Opmerking over harmonie en disharmonie, het vermijden van disharmonie, neutrale harmonie in plaats van positieve harmonie.
- Ik pleit niet voor een neutrale harmonie, dat bestaat zelfs niet. Ik zeg eenvoudig, dat een ieder die zich bezig houdt met disharmonische aspecten, als gevolg van het daarmee bezig zijn, zelf in disharmonie zal zijn. In de maatschappij zal - zelfs wanneer je je zin krijgt - de maatschappijbeleving disharmonisch zijn. Je eigen betekenis voor die maatschappij zal altijd een disharmonisch element hebben in dat geval. Dat is iets wat de mensen niet graag horen. Laatst werd er gevraagd waarom wij het altijd hadden over verdraagzaamheid. Wij hebben toen gezegd, dat verdraagzaamheid betekent, dat je het anderszijn van anderen kunt tolereren. Er werd toen gezegd, dat dit neutraal was. Wanneer je neutraal bent kun je een harmonie opbouwen. Kun je zoeken naar een werkelijke positieve harmonie. De grote fout die de mensen altijd maken - u neemt me niet kwalijk dat ik het zeg - is dat u uitgaat van het standpunt van: wij weten het. Ik weet het. Dit is goed en ik wil met die wereld in harmonie zijn, dus zal ik ze dwingen om het goede te doen. Dat is toch een disharmonisch aspect op dat ogenblik? Het is geen vrije aanvaarding. Neem de paus en Jaruzelski bijvoorbeeld - overigens twee mannen waarvoor ik respect heb als leider van staten en als diplomaten, in veel mindere mate als vertegenwoordiger van bepaalde systemen - deze twee mensen gaan uit van het standpunt: ik weet wat goed is. De paus zegt, dat er vrijheid moet zijn voor de kerk en voor de arbeiders, want zonder dit is er geen echt Polen. Jaruzelski zegt: wij zijn nu eenmaal verbonden met het oostblok en daar is het kommunistische systeem en dus de macht van de staat en het bureaucratisch apparaat van de staat bepalend voor alle mogelijkheden van de staat. Wanneer dat er niet is kan er niets zijn, dus geen vrije arbeiders. Ze worden het met elkaar eens, dat ze welwillend over elkaar zullen spreken. Daarna gaat ieder heen en doet datgene wat hij beter niet gedaan zou kunnen hebben. Dat is toch geen positieve harmonie? Zeker, vanuit uw standpunt hier in het westen is dat wat die paus heeft gedaan, groots. Hij heeft even de staat op zijn nummer gezet. Realiseert u zich echter, dat deze staat zichzelf niet veranderen kan. Wanneer ze dat probeert is het geen staat meer maar wordt het een provincie van iemand anders. Als die staat zelfstandig wil blijven - ze hebben nu nog een betrekkelijke mate van zelfstandigheid en waar Jaruzelski voor vecht is het bewaren van deze beperkte maar toch belangrijke zelfstandigheid - kunnen ze geen andere weg kiezen. Polen zou zelfs niet, als het plotseling in de westerse economie ging functioneren, zichzelf kunnen handhaven, omdat het in

zijn hele opzet van produktie nu eenmaal gericht is op de wisselwerking met de USSR. Laten we daar niet op doorgaan, anders komen we weer in de politiek terecht. Ik wilde maar een voorbeeld geven.

Wat we moeten zoeken is niet een boodschap die we een ander brengen. De hele wereld is druk bezig om voor radio en tv een grote en een kleine boodschap te doen in de hoop dat ze u bekeren. Wat u moet doen is eerst neutraal zijn, geen disharmonie veroorzaken. Probeer alle disharmonie waar mogelijk te vermijden. Daarnaast - en pas dan - kunt u gaan zoeken naar die aspecten in de maatschappij of in de beperkte groep liever waarmee u binnen die maatschappij te maken hebt, die wel harmonisch zijn. Dan komt u pas tot een positieve opbouw.

Ik hoop dat dit duidelijk is.

+ Gevraagd een definitie van harmonie.

- Harmonie is het samengaan met anderen in verscheidenheid waarbij door dit samengaan een geheel kan ontstaan, waarin alle waarden mee bevat zijn en dat toch groter is dan elk der factoren die tot harmonie hebben bijgedragen.

Dat wil dus zeggen, dat je zoveel mogelijk conflicten uit de weg moet gaan, tenzij het konflikt buiten je direkt betrekking heeft op een werkelijkheid die je in jezelf erkend hebt en die je in alle facetten van je bestaan ook beleeft.

Dat is misschien iets waar een hele hoop mensen het niet mee eens zijn. Er bestaan geen externe maatstaven, waarvan je kunt zeggen: wat kan wel en wat kan niet.

Misschien mag ik het Evangelie aanhalen. Jezus houdt zich bezig met de Samaritaanse vrouw, kettlers en bovendien vele malen gehuwd. Achterlijk in de ogen van elke Jood. Hij houdt zich ermee bezig. Dronkemansgezang was niet bepaald iets was in Israelische kringen in Jezus' tijd werd aanvaard. Hij doet zelfs een wonder in Kanaän of iets wat er op lijkt en verandert water in wijn. Hij bevrijdt de vrouw die gestenigd zal worden wegens overspeligheid, van haar aanklagers en vervolgers. Zeker, hij zegt: ga heen en zondig niet meer. Mag hij ook zeggen. Diezelfde Jezus klaagt bijvoorbeeld de Farizeeërs aan. Diezelfde Jezus neemt de zweep en slaat de handelaars de tempel uit. Diezelfde Jezus weigert zich te verdedigen tegenover Pilatus. Hij weigert ook maar één wonder te doen voor Herodes, ofschoon dat zijn leven en zijn vrijheid zou teruggeven. Het is een eigenaardig iets. Diezelfde Jezus is dus wel één van de meest perfekte mensen, geestelijke mensen, geestelijk harmonische mensen die er op aarde geleefd heeft. Zelfs daarin zit een tweeledigheid. Jezus kon het bedrog waarbij het was dat God misbruikt werd om de winst van handelaren en priesters en tollenaars te verzekeren niet aanvaarden. Hij kon wel de tollenaar aanvaarden. Als men de tollenaar veroordeelde om hetgeen hij was dan zei Jezus: die man is geworden wat hij is doordat jullie zijn wat jullie zijn. Daarom keerde hij in bij de tollenaar. Jezus veroordeeld al die dingen die de mensen zondig noemen, niet. Degenen, echter, die zichzelf zagen als arbiters, die hun eigen begeerten netjes wisten te verbergen en anderen probeerden aan te klagen voor wat ze lieten zien, die veroordeelt hij weer. Jezus had dus een innerlijke graadmeter. Die bepaalde hoe hij reageerde. Nu ben ik misschien erg vermetel als ik dit voorbeeld geef, maar u hebt hem ook. Wanneer u uzelf kent dan weet u heel goed wat aanvaardbaar is en wat niet aanvaardbaar is. Dan is het verder nog zo, dat het niet-aanvaardbare niet zonder meer en persé bestreden moet worden. Het moet alleen

dan bestreden worden, wanneer u

- a. zelf de bestrijding ter hand kunt nemen,
- b. het zin en reden heeft om op dit ogenblik dat allemaal te doen, en ten laatste
- c. dit naar buiten toe, dit strijdvaardig zijn wezenlijk voortvloeit uit het innerlijk kennen van uzelf en de waarden en krachten die u in uzelf hebt gevonden.

U ziet het, het is heel erg moeilijk om het precies te zeggen. Het kan bij iedereen verschillend zijn.

- + Als iedereen in harmonie zou leven, zou de wereld dan ophouden te bestaan.
- Zoals ze nu bestaat, ongetwijfeld, want dan zou er een nieuw paradijs geboren zijn. Dat zou het uitsterven betekenen van al die soorten mensen die zichzelf op het ogenblik beschouwen als diegenen die de wereld redden en in gang houden. Dat zou een heel droefgeestige situatie zijn.
- + Vraag over hedendaagse psychiatrie die assertiviteit aanleren. Tegendeel.
- Daarmee ben ik het mee eens. Dat komt ook omdat de psychiater en de psycholoog in feite alleen maar bezig is om de mensen aan te passen aan het patroon van de wereld waarin ze leven en hen probeert te brengen in een toestand waarin ze zichzelf enigszins kunnen handhaven. Er zijn maar heel weinig psychologen, psychiaters, enzovoorts, die hun patiënten werkelijk genezen. Wat men in feite doet is gedragsaanpassing bewerkstelligen. Wanneer je dat gaat begrijpen wordt het al iets duidelijker waarom zij dergelijke dingen niet kunnen zeggen, want dan zouden ze toch niet die suksessen hebben die ze toch moeten hebben om waar te zijn wat ze vragen voor hun werk. Neemt u me niet kwalijk dat ik het zeg. Daarbij wil ik ook wijzen die een bekend docent in de psychologie heeft gedaan. Hij zei namelijk het volgende. In de psychiatrie en de psychologie zijn de patiënten allemaal abnormaal en degenen die hen helpen eveneens. Daaruit zou u misschien kunnen konkluderen - al wil ik niet degene zijn, die dit als vaststelling zonder meer naar voren brengt - dat zeer veel mensen die zich bezighouden met psychologie en psychiatrie eigenlijk mensen zijn die door hun weten proberen hun eigen conflicten om te buigen tot een persoonlijke zinrijkheid zonder daarbij te beseffen, dat de wijze waarop ze dit kennen en weten en toepassen heel vaak een rationalisatie is van hun eigen problematiek. Ik wil ze niet veroordelen, maar vroeger kon je toch wel voordeliger een biechtvader opleiden dan psychotherapeuten, het resultaat was vaak ongeveer hetzelfde.
- + Vraag of disharmonie aan Lucifer te danken is.
- Lucifer is een naam. Mensen geven aan alles namen. Lucifer stamt uit een systeem, dat eigenlijk pas opgebouwd is in 1233, meen ik. Het was in feite een samenvoeging van astrologie, bepaalde kabbalistische zienswijzen en daarnaast ook enige alchemistische inzichten. Men ging daar ondermeer uit van de hemelen, zoals hij kabbalistisch bestaat en de weerspiegeling ervan. Daar komt Lucifer eigenlijk pas goed op de proppen. Voor die tijd wordt de naam Lucifer zonder meer niet gebruikt. Wanneer we aanduidingen vinden van demomen, bijvoorbeeld in het Oude Testament, dan blijkt, dat dit over het algemeen de goden zijn van andere volkeren. Wanneer u reëel bent dan moet u zeggen, dat Lucifer een naam is die wij geven aan iets en dan is dat ons begrip van het kwade. Waarom hebben wij het begrip van het kwade nodig? Niet om het goede te zien, maar om te kunnen rubriceren. Wij zijn niet bereid om ons eigen kwaad als maatstaf te gebruiken,

want dan moeten wij onze eigen onvolkomenheid toegeven. Dus splitsen wij de wereld in een schijnbaar objektief goed en kwaad die beiden een subjektieve weergave zijn van de besefstoestand zijn van een deel van de mensheid, en manipuleren daarmee zo, dat wij het ene Luceferiaans kunnen noemen en het andere Michaël, bijvoorbeeld. Het is gewoon de oude magie, de oude godenleer, die dan uiteindelijk weer wordt omgezet in een benaming welke binnen een godsdienstig systeem kan worden gebruikt om je te verweren tegen elk ander systeem dat misschien wel waar is, maar niet behoort tot het eigen machts- en geloofsgebied en als zodanig verwerpelijk is.

Als we kijken naar al die oude gebruiken.... Weet u bijvoorbeeld waar de agapeleer vandaan komt, het avondmaal, weet u waar dat vandaan komt? We moeten dan teruggaan tot de tijd waarin de Traciërs (?) hun bijeenkomst hielden, dat waren magische bijeenkomsten zei men altijd. Bij deze bijeenkomsten was de indeling als volgt. Men begon met een gezamenlijke maaltijd, daarna ging men verder met de bespreking van bepaalde filosofische waarden, eventueel aangevuld met enkele offers en men eindigde dan met wat u een orgie zoudt noemen, de dans die de komst van de zon als het ware moest vergezellen. Die dans was inderdaad nogal losbandig, ofschoon als je disco er tegenover stelt, valt het nog wel mee. Daar komt de Agape vandaan. Toch zegt men dat ze specifiek Christelijk is. Wanneer we kijken naar Jehova of Jahwe, dan moeten we teruggaan naar een veel vroegere situatie, waarbij in Babylon maar ook in Syrië Aya (?) als oergod werd genoemd, die vreemd genoeg in zijn kwaliteiten en eigenschappen sterk vergelijkbaar is met Jahwe of Jehova. Deze heeft dan een tweede god bij zich, Madoek (?), die eigenlijk dan de uitvoerende hand Gods is, maar gelijktijdig in zekere zin de genade van God is en daardoor heel dicht komt bij het begrip Adonaï. Als je dat gaat onderzoeken is het verbluffend te zien waar het allemaal vandaan komt.

+ Vraag over Babyloniërs.

- Dat is Babylonisch, maar het gaat ook nog verder terug.

Traciërs, die ik het eerst genoemd heb en de Thessalonische streken daar, waren bekend omdat daar een filosofie werd beoefend die gebaseerd was op bepaalde harmonische aspecten. We kunnen zelfs nog verder gaan en zeggen, dat praktisch alle geloof in het verleden een geformaliseerd natuurmagisch denken was, waarbij dan de magie tot rituele magie verder ontwikkeld en verheven wordt. Dan vinden wij, vreemd genoeg, twee tegenpolen, nl. aan de ene kant Egypte en aan de andere kant Israël. Israël met zijn ééngodendom en het veelgodendom van Egypte. Ze hebben dezelfde magische achtergronden en gebruiken, alleen bevatten ze een andere wijze van formalisering, dat is waar.

Als je alles nagaat waren de offerdiensten nagenoeg identiek.

+ Opmerking over veelgodendom.

- Geen enkel geloof is in de ogen van de filosofen die het formaliseren en proberen uit te drukken een feitelijk veel godendom, omdat de basis van alles één macht, één kracht of één God is. De gewone mens, die het beleeft en ook de priester die het verkondigt, ziet deze eenheid niet. Hij ziet slechts de verschillende goden of krachten. Neem nu bijvoorbeeld Osiris. Osiris is een zuivere natuurgod. Hij is eigenlijk de weergave ondermeer van de getijden, de vruchtbaarheid en kan daarnaast eveneens nog enigszins verbonden worden met het dag en nacht verschijnsel. Hij is een lichtgod. Wanneer we kijken naar Osiris dan is daar oorspronkelijk de aanduiding van een natuurritme, een personificatie dus zoals je in alle vormen van magie steeds tegenkomt.

Later wordt hij echter een godsfacet. Nog later wordt hij in feite de nederdalende godheid. Daarna wordt hij de direkte bron en voorvader van de vorsten die daar de goddelijke status bereiken en de magische macht, die ze nodig hebben om hun gezag goed uit te kunnen oefenen.

Wanneer dan zo'n farao dood gaat wordt zijn naam vaak geschreven als Osiris met zijn naam er achter. In de latere dynastiën - dan moeten we terug naa 1500 v.C. - vinden we heel vaak Osiris met daarnaast nog één van de andere goden afgebeeld als gezellen binnen het naamzegel van de farao.

- + Betekenis symbool Osiris in stukken gesneden en later weer samengevoegd.
- Zoals u het zegt was Isis de opruimdienst. Het is eigenlijk een zeer oude magische waarheid, die daarmee wordt uitgedrukt. Het is namelijk dit: alles is het geheel. Het klinkt erg kryptisch, maar u moet zich dat zo voorstellen. Er is meer één werkelijkheid. Dat is bovendien nog kosmisch waar ook. Alles in zichzelf is een deel van die werkelijkheid. Op het ogenblik, dat een grote werkelijkheid de mens benadert, zal hij - om die werkelijkheid te begrijpen en er meester over te worden - proberen die werkelijkheid in vele stukken te verdelen. Op het ogenblik, dat deze in stukken verdeeld is, is de waarheid er niet meer. Dan zegt men: waar het verstand de waarheid in vele stukken verdeeld, komt de wijsheid die met haar gevoel de waarheid doet herontstaan en daarmee haar betekenis doet herleven.
- + Vraag over gevoel.
- Wijsheid en gevoel. Verstand wantrouwt het gevoel. Wijsheid begrijpt juist dat het gevoel het ongeweten weten is en dat het gevoel dus in de wijsheid meebevattend is, wil de totaliteit van het innerlijk begrijpen en weten tot uiting komen in de benadering van de kosmos.

We gaan afsluiten.

In harmonie zijn met dit en in harmonie zijn met dat. We hebben steeds weer in elke les geprobeerd iets te begrijpen van de wisselwerkingen omdat harmonie voor de mens altijd een resultaat is van een wisselwerking. Maar harmonie is de werkelijke toestand. Harmonie is niet iets wat wij bereiken, het is iets waarvan we ons bewust worden. Harmonie is namelijk de eenheid der dingen in volledige evenwichtigheid als buiten de tijd gesteld in het eeuwige wezen, dat de bron is van alle verschijnselen.

Die harmonie kunnen wij in onszelf vinden. Wij kunnen nooit de totaliteit omvatten, maar we kunnen ons inpassen in de totaliteit en wel volgens datgene wat wij harmonisch met al dat andere kunnen en moeten zijn. Dat is juist ook de moeilijkheid. De mens - en ook menige geest - wil steeds meer zijn. Maar, moeten we méér zijn of moeten we meer bewust zijn? Harmonie is zeker niet meer zijn, want het blijkt op zuiver menselijk vlak al, dat hoe meer je hebt hoe minder harmonie je krijgt. Het is meer het ken je zelf. Probeer eindelijk eens te begrijpen niet wat je zou moeten zijn, maar wat je bent. Want wat je bent in je eigen ogen op dit ogenblik, dat is de grondstof waarmee je werkt. Dat is het materiaal waarmee je harmonie waar kunt gaan maken. Dan blijkt, dat in dat ik-beeld altijd een aantal verschillende facetten voorkomen, kleine stukjes ik als het ware, die niet helemaal eigen zijn, die gewoontes zijn. Die moet je eruit halen. Wat overblijft is het ik als een kosmische functie. Op het ogenblik, dat dit ik beseft wordt, zul je de bijkomstigheden, de illusie-bijkomstigheden niet meer ervaren als een aantasting van je eigen wezen, dus een disharmonie.

Je zult erachter de grondvorm zien waarmee je verwant bent. Je zult uit die verwantschap, de harmonie doen ontstaan voor jezelf, terwijl je in feite daarmee herbeleeft wat het werkelijke ik is en hoe het zich voelt temidden van alle andere ikheden, die tesamen dan weer uitmaken die ene vorm, die ene kracht waarvan sommigen zeggen, dat zij een beeld is van God en anderen dat zij beeld en gelijkenis van God zijn. Nog anderen zeggen, dat zij de spiegel is waarin God zichzelf erkent in zijn uiting.

Wanneer u daaraan wilt denken zult u begrijpen, dat alle harmonie toch weer begint bij het zoeken in jezelf.

Er is geen methode om harmonie met dwang of van buiten af te bereiken. Harmonie kan alleen gebaseerd zijn op hetgeen je zelf bent en de verbondenheid met het totale leven, die je in die waarheid erkent. Voor u is het niet erg wanneer u mensgericht denkt, voor u is de mens voorlopig de voornaamste basis. Het is ook niet erg als u egocentrisch denkt, want u bent op dit moment voor uzelf nog de enige maatstaf die je kunt hanteren. U moet proberen niet slechts een maatstaf te hanteren, maar haar te zien als wat zij is.

Werkelijke harmonie is herboren worden in je eigen besef door terug te keren naar je wezenlijk bestaan. Dan kunt u harmonisch zijn, zelfs met de maatschappij, al zult u ongetwijfeld dan - vooral in het begin - zo nu en dan de slappe lach krijgen wanneer u ziet hoe bepaalde mensen die eerlijk die harmonie nastreven via de meest krankzinnige fratsen proberen die harmonie voor te stellen als iets wat redelijk en rationeel is.

Harmonie is niet rationeel; ze is gelijktijdig essentieel en alomvattend, dus niet verstandelijk zoals men denkt. Als u daar rekening mee wilt houden zult u uit alle facetten van deze reeks lezingen dacht ik nog wel het één en ander mee zou kunnen nemen wat voor u de moeite waard is. Vergeeft u me nog maar, dat ik dit kleine lesje er achteraan heb gegeven. Het was misschien veel leuker geweest als we verder waren gegaan over Egypte of Assyrië, Babylon en al die andere gebieden. De werkelijkheid van gisteren is echter alleen maar een deel van de werkelijkheid van vandaag. De vormen veranderen, het wezen blijft. Wanneer wij harmonie nastreven moeten wij dat dan maar onthouden. Uiterlijk kunnen we alles veranderen, maar het wezen blijft. Daarom moet het wezen erkent worden. De verschijningsvorm is niet zo belangrijk. Uiteindelijk, harmonie tussen wezenlijke waarden betekent in feite een manifestatie tussen werkelijke harmonieën en waarden niet alleen tussen de harmonische factoren, maar gelijktijdig ten aanzien van geheel omliggende, waarmee een harmonie nu opeens mogelijk wordt.

Als u daar nog commentaar op hebt kunt u het zeggen.

- + Harmonie is een facet Gods.
- Alles is een facet Gods.
- + Harmonisch moet je zelf zijn.
- Natuurlijk. Dat is ook heel begrijpelijk, want de mens projekteert altijd datgene wat hij innerlijk is op zijn buitenwereld. Daardoor zoekt hij in die buitenwereld vaak die conflicten, die hij in zichzelf niet wil erkennen. Zoek jezelf dus. Dan zeggen we niet: in harmonie zijn met jezelf, want dan zou je twee wezens zijn, maar weet wie je bent. Besef jezelf. Al het andere komt dan vanzelf.
- + Vraag of mensen die tevreden met zichzelf zijn ook harmonisch zijn.
- U stelt nu iets waarmee wij eigenlijk allemaal in moeilijkheden komen. Oude mensen kunnen soms net zo tevreden zijn als hele jonge kinderen, omdat de kindsheid terugkeert bij het voortschrijden van de ouderdom. Staat er niet geschreven: indien gij niet wordt zoals deze kinderen, gij zult niet ingaan. Daar heb je weer een grote waarheid. Het is allemaal een beetje hoe je het bekijkt, denk ik. Zeg nou niet oude mensen of jonge mensen of bijzondere mensen of gewone mensen, overal zijn mensen, die op een gegeven ogenblik een mate van vrede hebben gevonden met zichzelf. Het vreemde is dat die vaak in hun wereld tevreden zijn, niet dat ze zonder strijd lust zijn of dat ze zonder oordeel of veroordeling leven, maar de basis is een zekere stilte, een zeker geluk van waaruit ze werkelijk harmonisch zijn. Naarmate ze meer gaan begrijpen

hoe weinig uiterlijkheden er op aan komen zullen ze innerlijk eerder aanvaarden dat hetgeen je werkelijk bent toch heus telt, ook zonder maskerade. Wanneer je dat bereikt ben je in zekere mate harmonisch. Dat ligt niet aan oud of jong zijn.

Het schijnt, dat we daarmee aan het eind zijn gekomen van dit betoog en daarmee aan deze reeks lezingen. Er moet me nog één ding van het hart.

Wanneer je heel erg je best doet om iets te worden wat je niet bent, dan probeer je in feite iets waar te maken wat niet waar kan worden. Begin eerst jezelf te aanvaarden, dan ontstaat een ander beeld van wat je kunt zijn. Dan blijkt harmonie eigenlijk te bestaan uit het terugkeren tot het essentiële deel van het ik, dat onontbeerlijk is zichzelf terug te vinden. Het verwaarlozen, niet het verwerpen op strenge gronden, het verwaarlozen van al die kleine uitsteeksels van onevenwichtigheden, die illusietjes en ideaaltjes, die met je ware ik niets van doen hebben. In die zin zou ik iets willen parafaseren. Jezus heeft gezegd: de vrede geef ik u en vrede laat ik u. Ik zou willen zeggen: de eenheid die ik bewust in mijzelf ben, deel ik met u omdat u het wilt horen wat ik u wilde zeggen. Ik laat u al hetgeen van wat in en uit mij aan kracht en waarheid is voortgekomen opdat u daardoor bewust zult worden van de waarheid en krachten, die in uzelf leven.

goedenavond

HET SCHONE WOORD

Een bloem zonder water is een ziel zonder harmonie.

Uit de ongetelde veelheid van het Al
blinkt in mij haast onbegrepen het lied dat altijd klinken zal
en zeggen zal: dit is het wezen, dit is de kracht, dit is het bestaan.

In die eenheid zeker wezen, dat is ontvluchten aan een waan
die anders steeds weer je bedreigt
maar bloeien wil je als een bloem
en uit het ongeziene komt
onbegrepen soms en onbegrensd
iets van de ziel die haast ontmensd
zichzelve toont in alle pracht, de eeuwigheid ontleent,
aan de veelheid zelf ontnomen en gemaakt tot eenheid zelf
die als een schijn van kleurige dromen zegt:
mijn wezen is een deel en toch, één ben ik met het zijnde
wat is te zijn, onmetelijk veel en door mij stromen alle krachten
alsof het water altijd ruist
in watervallen uit een hemel
door mijn wezen neerwaarts ruist
om dan omhoog weer op te stijgen
en zwijgend zelf zichzelf te zijn
en toch weer tot mij neer te dalen
zichzelf in waterval vertalen
en zeggend mij: al ben je klein
met eeuwigheid is al verbonden
met eenheid is het al gezegd,
Jij bent een ik, jij bent een wezen
en één te zijn dat is jouw recht.
Je recht omdat je bent geboren als eenheid bent uitgegaan
om in de eenheid veel te wezen en uit de veelheid te bestaan
en zo nu zonder angst en vrezen bewust de eenheid niet weerstaan
belevend zelf jezelf te wezen en als jezelf op te gaan
bloeiend in een veelheid van je eigen kleuren
zijnd in lijnen teken van je wezen
van je eigen kracht in dat heelal en daar te weten:
zo is het goed, ik heb volbracht.

En als je zo de woorden aanreikt
zeggend, zo zou het kunnen zijn
dan klinkt in mij heel vaag een weten
dat zegt, dat is een spel maar klein en onbetekenend,
onbedreven, maar vaag weerkaatsend iets van leven
dat in een ieder steeds bestaat
waarvan een ieder steeds moets weten
omdat een ieder het ondergaat.